

Optimism moderat

Un studiu amănunțit și obiectiv al relațiilor comerciale româno-ruse conferă, pentru observatorii avizați, motive reale, dar moderate de optimism. Există, însă și o parte slabă, iar ea se leagă de volumul încă destul de modest, deși într-o tendință de creștere, al exporturilor românești pe piața rusă.

Concret, elementele de optimism, din punctul de vedere românesc țin atât de creșterea volumului valoric al exporturilor, de la circa 130 de milioane de dolari în 2000 până la peste 1 miliard de dolari în 2010, cât și, mai ales de structura acestuia, adică de distribuția pe categorii de mărfuri. Cel mai îmbucurător lucru este că firmele românești au vândut în 2010, conform statisticilor oficiale întocmite de INS și de Rosstat (primul an de după căderea CAER când vânzările de mărfuri românești pe piața rusă au depășit pragul miliardului de dolari), produse manufacturate în proporție de peste 90%, defalcat după cum urmează: 54% mașini, aparate, echipamente electrice și plăți ale acestora, mijloace de transport și componente auto 19%, produse ale industriei chimice și farmaceutice 10%, materiale plastice, cauciuc și articole din acestea 4% și mobilă 2%. Printre cauzele care au generat această evoluție pozitivă, cea mai importantă este, fără îndoială, prezența în România a unor fabrici ale marilor concerne occidentale, piesele de schimb pentru modelele Logan, Sandero sau mai recent Duster fabricate la Mioveni și asamblate și la uzinele AvtoVaz de la Togliatti, fiind doar cel mai elocvent exemplu. Categoria mașinilor și aparaturii electrice acoperă o paletă mai largă de exportatori, o contribuție importantă având, probabil precum Nokia (Jucu, telefonie mobilă), Mannesman (Oradea, electrocasnice) sau ThiessenKrupp (Sibiu, arcuri din oțel pentru trenuri) etc. Este semnificativ faptul că toate aceste produse sunt înalt prelucrate, încorporează valoarea adăugată într-un grad sensibil mai mare decât importurile românești din Rusia, astfel că se conturează nu doar o tendință de reducere a deficitului românesc pe relația cu Rusia, ci și una de transfer de venit net, de valoare adăugată.

Asta cu atât mai mult cu cât importurile din Rusia au o structură dominată de materiile prime, cu peste 90%, dintre care 59% petrol, 30% gaze naturale, 3% metale comune feroase și neferoase și articole din acestea și 2% cărbuni. Importurile României din Rusia au înregistrat o dinamică sinuoasă, cu tendință de creștere pe același interval de la 786 de milioane de dolari în 2000 până la 5011,6 milioane de dolari în 2008, cu o prăbușire, indusă de criza mondială până la 2094,6 milioane de dolari, în 2009 și o oarecare redresare, la 2701,2 milioane de dolari în 2010.

Se poate constata, astfel că, dincolo de efectele predominant negative în ambele țări, criza economică mondială a fost, cum se spune “un sfetnic bun” într-o măsură mai mare pentru comercianții români decât pentru cei ruși, iar începerea producției masive la uzinele Ford de la Craiova ar putea accentua această tendință, în condițiile în care fabricantul american își extinde afacerile și în Rusia iar modelele fabricate în România sunt destinate unor piețe mai puțin pretențioase decât cea occidentală.

În celălalt taler al balanței, însă, suma totală de 1 miliard de dolari este, totuși, una încă destul de modestă ținând cont atât de potențialul economic al României, cât și, mai ales, de capacitatea de absorbție a pieței ruse: cu un PIB exprimat în putere de 2222,95 de miliarde de dolari internaționali se constituie în cea de-a șasea piață a lumii, ca putere de absorbție. Iar această poziție se va menține sau eventual Rusia va coborî pe poziția a șaptea, fiind devansată de Brazilia,

dar nu mai devreme de 5-7 ani, cu extrapolarea actualelor ritmuri de creștere economică. Mai mult, România, deși are atât exporturi, cât și importuri din Rusia sensibil mai mici (de trei până la șapte ori) decât statele așa-numitului grup de la Vișegrad. Polonia exportă, de exemplu, mărfuri în valoare de peste șapte miliarde de dolari pe an pe piața rusă, deși are o populație doar de 1,75 ori mai mare decât România) iar țări precum Cehia, Ungaria și Slovacia cu populație care nu ne egalează decât luate împreună exportă, fiecare, în Rusia de peste trei ori mai mult decât România. Apoi, în ceea ce privește importurile, deși acestea sunt, de asemenea mici față de vecinii noștri est-europeni, România, prin demararea producției în apele Insulei Șerpilor, prin construirea, tot mai probabilă a gazoductului Nabucco și prin demararea reală reabilitării termice a clădirilor dispune de un potențial real de a-și reduce și mai mult importurile de hidrocarburi din Rusia.

Cauzele care stau în spatele acestei relații comerciale mult sub posibilități sunt diverse mergând de la o mai mică ancorare a RSR în cadrul CAER decât a Poloniei, Ungariei sau Cehoslovaciei până la exacerbarea unor puncte nevralgice din istoria comună a Rusiei și României, trecând prin tranziția nefericită de la planificarea socialistă la piața concurențială a ambelor țări sau lipsa Rusiei în OMC în condițiile în care România a fost membră încă dinainte de 1989 în Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT), predecesorul acesteia. Aderarea Rusiei la forul comercial mondial, în momentul în care, în final se va produce, va cataliza schimburile, fie și numai dacă ne gândim că niciun membru al OMC nu se va mai confrunța cu restricții “fitosanitare” sau “sanitar-veterinare”, precum cele impuse de organismul specializat rus împotriva unor produse precum carnea poloneză, vinurile, legumele și fructele, apa minerală din Polonia, Republica Moldova sau Georgia. Nici investitorii sau importatorii de mărfuri rusești în România, chiar dacă nu vor scăpa prea repede de suspiciuni neîntemeiate, vor fi tratați, în plan juridic, la ca orice investitor sau importator din statele membre.

Astfel că, dacă doresc dezvoltarea relațiilor comerciale, ambele state ar trebui să dovedească mai multă flexibilitate în negocieri: România pentru că riscă să piardă o piață promițătoare, care i-ar permite, eventual, să-și reducă deficitul comercial general iar Rusia, pentru că investitorii importanți care au fabrici în România, precum Mechel sau TMK Artrom ar putea, în cel mai rău scenariu să fie nevoite să cumpere gaz de altă origine decât rusă.

Dan Ștefan – sef departament economic inforusia.ro